

**Прва основна школа краља Петра Другог
Ужице
школска година 2014/2015.**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА**

Фонд часова за трећи разред и предмете

Ред. број	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1	Српски језик	5	180
2	Енглески језик	2	72
3	Математика	5	180
4	Свет око нас	-	-
6	Природа и друштво	2	72
7	Ликовна култура	2	72
8	Музичка култура	1	36
9	Физичко васпитање	3	108
Укупно : А		20	720
Ред. број	Б.ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1	Верска настава	1	36
2	Грађанско васпитање	1	36
1	Народна традиција	1	36
2	Чувари природе	1	36
3	Од играчке до рачунара	1	36
Укупно : Б		2	72
Укупно : А+Б		22	792
Ред. број	В. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
	Укупно : В		
	Укупно : А+Б+В	22	792
Ред. број	Г.ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Додатни рад	-	-
Укупно : А+Б+В+Г		23	828
Ред. број	Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељ. старешине	1	36
2.	Друштвене, техничкер, хуманитарне, спортске и културне активности	2	72
3	Настава у природи	7-10 дана	
Укупно : А+Б+В+Г+Д			

* Планирано извођење излета и наставе у природи

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, физичке, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;

- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци:

- савладавање просте реченице (појам, главни делови);
- стицање основних појмова о именицама, придевима и глаголима;
- постепено увођење у тумачење основне предметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике);
- овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма (препричавање, причање, описивање, извештавање);
- постепено упознавање методологије израде писменог састава.

СРПСКИ ЈЕЗИК - 180 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни организациони облици рада	Циљеви и задаци садржаја програма
Књижевност - лирика - епика - драма	82	- слушање - читање текстова - активно учествовање у причању - рецитоване - драматизац.	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања усеби (доживљајног, усмереног, истраживачког) - оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевно уметничких дела разних жанрова - поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивањетекста - развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи
Језик - граматика - правопис	51	- активно слушање - састављање реченица - именује и чита слова латинице - писање по киктату	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика - упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика
Језичка култура	47	- слушање - посматрање - упоређивање и манипулис. сликама	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво, усмено и писмено изражавање; богаћење речника, језичког и сличког израза

		-активно учествује у причању - посматра слике и склапа причу - описује на основу онога што је видео, осетио, доживео - пише састав		- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника)
--	--	---	--	---

Начин и поступак остваривања програма српског језика:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски); повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста; подстицање активности и мисаоног осамостаљивања ученика;
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); илустровање и графичко представљање језичких појмова и њихових односа;
- ✓ метод драматизације; побуђивање учениковог језичког израза (усменог и писменог) животним и замишљеним ситуацијама
- ✓ учење путем открића; упућивање ученика да у тексту, уоче узрочно-последичне односе/поетске слике; односно да у току разговора уоче примере језичке појаве која је предмет сазнавања
- ✓ истраживачки метод; подстицање ученика да запажену језичку појаву, односно прочитани текст истраживачки сагледају;
- ✓ аналитичко – синтетички; неговање примењеног знања и умења;

МАТЕМАТИКА

Циљ и задаци

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасноћу и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- савладају читање, писање и упоређивање природних бројева до 1000;
- упознају римске цифре (I, V, X, L, C, D, M) и принцип читања и писања бројева помоћу њих;
- успешно обављају све четири рачунске операције до 1000;
- упозната својства операција користе за рационалније (лакше) рачунање;
- упознају зависност резултата од компонената операције;
- знају да израчунају вредност бројевног израза са највише три операције;
- умеју да прочитају и запишу помоћу слова својства рачунских операција;
- знају да одреде вредност израза са словима из дате вредности слова;
- знају да решавају једноставније једначине у скупу бројева до 1000;
- упознају и правилно записују разломке чији је бројилац 1, а именилац мањи или једнак 10;
- успешно решавају текстуалне задатке;
- формирају представе о правој и полуправој;
- уочавају и умеју да цртају прав, оштар и туп угао;
- знају да цртају паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао и кружницу (помоћу лењира, троугаоника и шестара);
- стичу представе о подударности фигура (преко модела и цртања);
- знају да одреде обим правоугаоника, квадрата и троугла;
- упознају мерење масе тела и запремине течности, као и нове јединице за време (година, век).

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни организациони облици рада	Циљеви и задаци садржаја програма
Блок бројева до 1000	138	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и одузимање до 100 - множење и дељење - меморисање - примењивање стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - да савладају читање, писање и упоређивање природних и редних бројева до 1000 - упознају римске цифре и принцип читања и писања бројева помоћу њих - успешно обављају све четири рачунске операције до 1000 - упозната својства операција користе за рационалније (лакше) рачунање - упознају зависност резултата од компонената операције - знају да израчунају вредност бројевног израза са највише 3 рачунске операције - умеју да прочитају и запишу помоћу слова својства рачунских операција - решавају једноставније једначине - упознају и правилно записују разломке - успешно решавају текстуалне задатке
Геометријски објекти и њихови међусобни односи	32	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - примена стечених знања 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - формирају представе о правој и полуправој - уочавају и цртају прав, оштар и туп угао - цртају паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао и кружницу (помоћу лењира, троугаоника и шестрара - стичу представе о подударности фигура (преко модела и цртања) - знају да одреде обим правоугаоника, квадрата и троугла
Мерење и мере	10	<ul style="list-style-type: none"> - упоређивање - мерење - прављење модела - примена стечених знања 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - упознају мерење масе тела и запремине течности - упознају нове јединице за време (година, век)

Начин и поступак остваривања програма математике:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски)
- ✓ решавање проблема; графичко представљање разних стварних ситуација на основу задатог: графичко представљање разних стварних ситуација помоћу Венових дијаграма (или на друге начине);
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); користити моделе геометријских фигура у процесу формирања појма броја и операција с бројевима; и обрнуто,
- ✓ користити бројеве за изучавање својстава геометријских фигура;
- ✓ метод драматизације
- ✓ учење путем открића; откривање идеје пресликавања увођењем таблица и дијаграма; практичним радом утврдити зависност између података;
- ✓ метод игре; системски рад на развијању елементарних просторних представа; кроз практични рад стицање елементарне геометријеске представе;
- ✓ истраживачки метод; упутити ученике како да у разним животним ситуацијама уочавају одговарајуће математичке релације
- ✓ аналитичко – синтетички; повећање ефикасности наставе кроз аналитички и синтетички приступ решавању текстуалних задатака;

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ и задаци

Основна сврха изучавања интегрисаног наставног предмета **Природа и друштво** јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице. Упознавање природе и друштва развија код деце сазнајне способности, формира основне појмове и постепено гради основе за систем појмова из области природе, друштва и културе. Истовремено, стичу се знања, умења и вештине које им омогућавају даље учење. Активним упознавањем природних и друштвених појава и процеса, подстиче се природна радозналост деце. Најбољи резултати постижу се уколико деца самостално истражују и искуствено долазе до сазнања – спознају свет око себе као природно и друштвено окружење. Систематизовањем, допуњавањем и реструктурирањем искуствених знања ученика и њиховим довођењем у везу са научним сазнањима, дечија знања се надограђују, проверавају и примењују. Преко интерактивних социјалних активности они упознају себе, испољавају своју индивидуалност, уважавајући различитости и права других, уче се како треба живети заједно. Усвајањем елементарних форми функционалне писмености, омогућује се стицање и размена информација, комуницирање у различитим животним ситуацијама и стварају се могућности за даље учење. Примена наученог подстиче даљи развој детета, доприноси стварању одговорног односа ученика према себи и свету који га окружује и омогућује му успешну интеграцију у савремене токове живота.

Општи циљ интегрисаног наставног предмета **Природа и друштво** јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Остали циљеви и задаци овог наставног предмета су:

- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;

- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова из области природе и друштва;
- стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања;
- развијање еколошке свести.
- развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу.

ПРИРОДА И ДРУШТВО - 72 часа

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни организациони облици рада	Циљеви и задаци садржаја програма
Природа, човек, друштво	30	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процењивање - експеримент. - закључивање - играње - бележење - прављење 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезаности тих појмова - слободно исказивање својих запажања - схватање значаја повезаности живе и неживе природе - развијање еколошке свести - развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења и завичаја
Кретање у простору и времену	18	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - описивање - истраживање - процењивање - експеримент. - закључивање - играње - бележење - прављење 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање за сналажење у простору и времену - подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу
Наше наслеђе	7	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процењивање - експеримент. - закључивање - играње - бележење 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање интересовања - упознавање са ближом и даљом прошлошћу и сведоцима прошлости - подстицање и развијање истраживачких активности код деце

		- прављење		
Материјали и њихова употреба	7	- посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процењивање - експеримент. - закључивање - играње - бележење - прављење	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса - оспособљавање за самостално учење и проналажење информација и слободно исказивање својих запажања
Људска делатност	10	- посматрање - описивање - сакупљање - истраживање - процењивање - експеримент. - закључивање - играње - бележење - прављење	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- усвајање цивилизацијских тековина и могућност њиховог коришћења - разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама - познавати и придржавати се основних правила у саобраћају

Начин и поступак остваривања програма природе и друштва:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски); заједничка реализација задатака на нивоу групе или радом у пару
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); стварање ситуација учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика које омогућују различите начине учења;
- ✓ истраживачки метод; организовање посета, излета, шетњи, наставе у природи; активирати ученика у процесу стицања знања;
- ✓ аналитичко – синтетички; практиковати диференциране задатке у циљу поштовања на различитост, нивоа предзнања и динамике развоја;
- ✓ метод експеримента; практиковати практичан рад, једноставне огледе, истраживачке задатке
- ✓ учење путем открића; решавање проблемских ситуација које развијају мисаоне способности ученика; мењати амбијент тако да ученици исте ствари сагледавају са различитих аспеката у различитим околностима;

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;

- стварање услова за разумевање природних законitosti и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

Оперативни задаци:

- ликовно изражавање ученика у функцији развијања мишљења и визуелног ликовног естетског сензибилитета за медијуме, уз коришћење разних материјала за компоновање, покрет у композицији, орнаменту, простор, одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору, плакат и ликовне поруке као могућност споразумевања;
- увођење ученика у различите могућности комуникација;
- стварање услова за развијање свести о потреби чувања човекове природне и културне околине, те активног учествовања у квалитетном естетском и просторном уређењу животне околине.

ЛИКОВНА КУЛТУРА - 72 часа

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни организациони облици рада	Циљеви и задаци садржаја програма
Коришћење разног материјала за компоновање	12	- цртање - прављење - сликање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- усмеравање ученика ка креативној доради и преобликовању постојећих облика - развијање маште и индивидуалног ликовног израза - развијати моторичке способности
Композиција и покрет у композицији	18	- посматрање - закључивање - цртање - сликање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање способности за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја у природи - развијање смисла за компоновање
Орнаментика	6	- посматрање - уочавање - цртање	- фронтални - индивидуални - групни	- развијање мишљења и визуелног ликовног сензибилитета

		- сликање - вајање	- рад у пару	- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности
Простор (повезивање разних облика у целину)	16	- цртање - процењивање - колаж - сликање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање способности за опажање положаја облика у простору - развијање самосталног изражавања коришћењем различитих техника и средстава - развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности
Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика	10	- сликање - комбиновање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развој маште у случајно насталим ликовним вредностима
Плакат, билборд, реклама	4	- уочавање - цртање - креирање - сликање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- увођење ученика у различите могућности комуникација - стварање услова за разумевање друштвених појава
Ликовне поруке као могућност споразумевања	6	- сликање - цртање - вајање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- увођење ученика у различите могућности комуницирања - стварање услова уа развијање свести о потреби чувања природне и културне околине

Начин и поступак остваривања програма ликовне културе:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски); објаснити основне карактеристике различитих техника; разговор са ученицима како би сваки ученик дошао до своје идеје, а на основу понуђеног ликовног садржаја
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); мењати амбијент, али препустити и ученицима избор амбијента; организовање посета изложбама
- ✓ метод практичног рада; организовање заједничког реализовања теме (формирати групе, парове); организовање одељенске изложбе; учешће у ликовним конкурсима;
- ✓ метод драматизације; повезивање ликовне уметности са искуствима из других области (етно, споменици, обичаји, одевање, музика
- ✓ метод посматрања; опажање сличности и разлика творевина природе и човека

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ и задаци

Циљ

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа;
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- певају песме по слуху;
- слушају вредна дела уметничке и народне музике;
- изводе дечје, народне и уметничке игре;
- свирају на дечјим музичким инструментима;
- усвајају основе музичке писмености.

МУЗИЧКА КУЛТУРА - 36 часова

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Основни организациони облици рада	Циљеви и задаци садржаја програма
Извођење музике певањем и свирањем	28	- слушање - певање - илустровање - закључивање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- неговање способности извођења музике (певање-свирање - извођење народних и уметничких дечјих игара
Слушање музике	7	- слушање - изражавање - закључивање - истраживање - уочавање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање критичког мишљења (исказивање осећања у музици која се изводи и слуша) - стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука
Стварање музике	1	- изражавање - истраживање - креирање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности

Начин и поступак остваривања програма музичке културе:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски); вежбе памћења
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); вежбе моторике;
- ✓ метод драматизације; осмишљавањем различитих активности развити музичке способности код ученика,
- ✓ вокално-инструментално извођење песам различитог карактера;
- ✓ мотивационо подстицање ученика (одељенска такмичења) на изражајно певање;
- ✓ одабир и презентовање различитих музичких дела прилагођених узрасту ученика;
- ✓ кроз музичке и едукативне игре објаснити елементе музичке писмености;
- ✓ повезати наставу музичке културе са другим предметима, али са музичким животом средине у којој ученици живе и раде (школа, град);
- ✓ организовање посета концертима

Ф И З И Ч К О В А С П И Т А Њ Е

Циљ и задаци

Циљ физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања јесу:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- стицање моторичких способности;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

Оперативни задаци:

- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и игром;
- развијање координације, глупкости, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања - "моторичко описмењавање";
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - 108 часова

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Основни организациони облици рада	Циљеви и задаци садржаја програма
Атлетика	15	- вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежбавање мотор. информисаности - елементарне игре - вежбе и игре са елементима атлетике	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- разликује правилно од неправилног држања тела - усавршавање и развијање моторичких способности - вешто изводи једноставне форме природног кретања - формирање правилног држања тела
Мерења	6	- вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежбавање мотор. информисаности	- фронтални - индивидуални	- стицање моторичких способности - развој и усавршавање моторичких способности
Вежбе на тлу и справама	30	- вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежбавање мотор. информисаности - елементарне игре - вежбе и игре са елемент. гимнастике	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- изводи задате вежбе са реквизитима - стицање теоријских знања и моторичких умења
Ритмичке вежбе и народни плесови	9	- вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежбавање моторичке информисаности - ритмичке вежбе и народни плесови	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- усклађује једноставне и задате покрете уз музику - правилно изводи основне кораке народних плесова
Основи тимских игара	44	- вежбе обликовања - вежбе за стицање и увежб. моторичке информисаности - елементарне игре - вежбе и игре са елементима спортских игара (кошарка, одбојка, рукомет)	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- познаје правила тимских игара и придржава их се - стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад
Здравствено васпитање	4	- закључивање - уочавање - елементарне игре	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- подстицање сазнања о себи, свом телу и сопств. способностима - формирају представу о здрављу и факторима који доприносе чувању здравља - усвајање знања о важности

				одржавања личне хигијене - формирање културе обедовања и упознавање са последицама неправилне исхране
--	--	--	--	---

Начин и поступак остваривања програма физичког васпитања:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски); примена теоријских знања о здрављу у оквиру спортских и едукативних игара;
- ✓ метод демонстрације (приказивање, показивање, илустрације, цртежи, скице, дијаграми); вежбе на тлу; вежбе моторичких знања, умења и навика; елементарне игре спретности, брзине и издржљивости; вежбе снаге (трчање, скокови/ увис и удаљ, бацање); такмичарске игре;
- ✓ метод драматизације и имитације; такмичења; слободне активности;
- ✓ метод вежбања и игре; вежбе обликовања (од општих ка самосталним вежбама);
- ✓ излети; настава у природи; кросеви;
- ✓ аналитичко – синтетички; упућивање ученика на самостално вежбање;

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

**ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ – САЗНАЊЕ
О СЕБИ И ДРУГИМА**

Циљ и задаци

Општи циљ предмета Сазнање о себи и другима је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика трећег разреда основне школе. Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује и себе и друге.

Задаци:

У образовно-васпитном раду на реализацији овог предмета разликујемо неколико основних задатака:

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;
- подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности;
- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге;
- развијање свести о потреби уважавања различитости и особености; уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло;
- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба;
- развијање појма пријатељства;

- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама;
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- развијање и неговање еколошке свести;
- развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности;
- оспособљавање ученика да активно доприносе развоју школе по мери детета.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - 36 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Подстицање групног рада, договарање о сарадњи са вршњацима и одраслима	2	- разговара - црта - закључује - слуша - игра се	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима - активно учествовање у процесу васпитања
Уважавање различитости и особености; уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло	9	- слуша - разговара - црта - препознаје своја осећања - игра се	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других - развијати самопоштовање и самопоуздање - уважавати разлике међу половима
Пријатељство и моралне дилеме у вези са тим; развијање појма пријатељства и моралног расуђивања (крађа, лаж)	5	- слуша - разговара - илуструје - користи технике опуштања и вежбе кретања - игра асоцијација	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност, да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге
Појединац и заједница; правила која регулишу живот у заједници; права и одговорности; договарање	9	- слуша - разговара - закључује - препознаје - игра се	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештина ненасилне комуникације
Заштита од насиља; ненасилно решавање сукоба	3	- посматра - проверава - комуницира - разговара - игра се - имитира	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком поседовању

Развијање моралног расуђивања	4	- слуша - разговара - црта - игра се - изражава своја мишљења и искуства	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање креативног изражавања - оспособљавање ученика да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему и да активно допринесе развоју школе по мери детета
Развијање еколошке свести; брига о животињама и биљкама	3	- слуша - разговара - црта - игра се	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- оспособљавање ученика да буду способни да активно учествују у остваривању еколошке свести, бригае о животињама и биљкама
Евалуација програма	1	- разговара - процењује - презентује	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијати способност процењивања и критичког мишљења о свом раду - упознати родитеље са резултатима оствареног програма

Начин и поступак остваривања програма грађанског васпитања:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски); јасно артикулисање циља активности и договор о правилима којих се придржавају сви учесници;
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); реализација интерактивних радионица;
- ✓ метод драматизације; искуствено учење кроз игровни контекст;
- ✓ учење путем открића; уобличавање и поимање личних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи; константно подстицање и одржавање интересовања и сазнајне мотивације ученика;

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљеви и задаци:

- разумевање појава везаних за непосредну животну средину;
- препознавање негативних појава у човековом односу према животној средини (квалитет воде, ваздуха, земљишта, хране, биљног и животињског света);
- уочавање узрочно-последичних веза у животној средини;
- уочавање узрочно-последичних веза у животној средини извођењем једноставних огледа;
- васпитавање ученика да чува и уређује простор у коме живи и учи;
- стицање навика одговорног понашања према животињама;
- развијање интересовања и способности за активно упознавање и чување животне средине;
- решавање једноставних проблем-ситуација - самостално и у тиму;
- развијање правилног става и критичког мишљења.

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ - 36 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Животна средина - повезаност елемената	6	- разговор - посете	- дијалогски - истраживачки	- очување животне средине

<p>животне средине и њихов значај</p> <ul style="list-style-type: none"> - утицај човека на животну средину - правила понашања у природи 		<ul style="list-style-type: none"> - уочавање и препознав. - запажање 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрат. - илустративни 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање свести о очув. окружења
<p>Природне промене и појаве у животној средини</p> <ul style="list-style-type: none"> - природне појаве и промене - уочавање промена на живој средини - повезаност у животној средини; ланци исхране 	5	<ul style="list-style-type: none"> - праћење - уочавање - бележење - закључив. 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалошки - истраживачки - демонстрат. - илустративни - експеримент. 	<ul style="list-style-type: none"> - праћење и уочавање промена и појава у животној средини и њихов утицај на живи свет - уочавање и бележење последица промена и појава у животној средини
<p>Загађивање животне средине</p> <ul style="list-style-type: none"> - загађивање воде, ваздуха, земљишта (извори, последице и заштита) - бука (извори, последице и заштита) - посматрање и истраживање извора загађивања животне средине - истраживање промена у непосредној околини (узрочно-последичне везе) 	8	<ul style="list-style-type: none"> - експерим. - читање - илустров. - обиласци 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалошки - истраживачки - демонстрат. - илустративни експеримент. 	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање примарних загађивача - уочавање начина загађивања - развијање свести о последицама загађивања
<p>Заштита животне средине</p> <ul style="list-style-type: none"> - активно упознавање и заштита животне средине - угрожене врсте (њихова заштита) - одговоран однос према животињама - чување и уређење животног простора - сакупљање и раздв. отпада - правилан однос према себи и животној средини - право на здраву животну средину, критич. и отворен став 	17	<ul style="list-style-type: none"> - експерим. - читање - илустров. - обиласци - практична примена знања 	<ul style="list-style-type: none"> - дијалошки - истраживачки - демонстрат. - илустративни - експеримент. 	<ul style="list-style-type: none"> - осмишљавање начина заштите живот. средине - развиј. свести о значају заштите живот. средине - уређење школ. живот. простора

Укупно:	36			
---------	----	--	--	--

Начин и поступак остваривања програма чувара природе:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски)
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи)
- ✓ метод драматизације
- ✓ учење путем открића
- ✓ експериментални метод

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА

Циљеви и задаци

- Развијање моторичких способности уз коришћење материјала, прибора, алата, уређаја и рачунара;
- развијање креативности, логичког мишљења и способности комбиновања;
- развијање конструкторских вештина;
- упознавање и употреба образовних програма;
- упознавање једноставног програма за цртање и одговарајуће “алате”;
- развијање умења и вештина за коришћење материјала, прибора, алата и рачунара у игри и свакодневном животу;
- развијање способности решавања једноставних задатака уз помоћ рачунара.

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА – 36 часова

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Основне методе извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Правимо и конструишемо	5	-употребљ. -склапају -бирају -постављају -поправљају -примењују	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-развијање моторичких способности уз коришћење материјала, прибора и алата -развијање конструктор. вештина -развијање креативности, логичког мишљења и способности комбиновања
Играмо игрице	4	-рад са дискетом и ЦД-ом -покретање, затварање програма, прозора -учитавање програма	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање умења и вештина за коришћење рачунара у игри -развијање кретивности у раду -развијање сарадње и узајамне помоћи
Компјутерски	3	-покретање	- фронтални	-пазвијање способности

буквар		програма за забаву, рачунање и учење -примена рачунара у појединим наставним предметима	- индивидуални - групни - рад у пару	решавања једноставних задатака уз помоћ рачунара
Играмо се и цртамо	8	-уознавање и покретање једност. програма за цртање и коришћење одговарајућих алата	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-развијање логичког мишљења, спретности и креативности при коришћењу једноставног програма за цртање
Пиши-бриши	7	-покретање програма за писање -унос текста -сређивање, чување, снимање и штампање текста	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-оспособљавање ученика за унос, уређивање, чување, снимање и штампање текста -развијање смисла за лепо и уредно
Рачунамо-рад са калкулатором	5	-покретање програма -примена рачунара у математици	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-практична примена рачунара као калкулатора
Креирамо и стварамо	4	-електронска пошта -креирање поште -слање и примање поште -креирање писма, честитке, позивнице...	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-развијање кретивних и конструктивних активности: креирање писма, честитке, позивнице...

Начин и поступак остваривања програма од играчке до рачунара:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски)
- ✓ метод демонстрације (приказивање, показивање, илустрације, цртежи)
- ✓ истраживачки метод
- ✓ учење путем открића

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ и задаци

Увођење најмлађих нараштаја кроз одговарајућу наставу усмерену на ревитализацију традиције, један је од начина да се спречи убрзано одумирање многих важних елемената традицијске културе и њихов нестанак из праксе, односно из самог живота. Правилним, одмереним и правовременим пласирањем информација о народној традицији постижу се и многа друга добра, као што су стицање свести о себи самом и свом месту у свету сличних и различитих, формирање представе о континуитету и укорењености и сл. Концепција наставе овог изборног предмета посебан нагласак ставља на локалну народну традицију, чиме се у мултинационалној и

мултиконфесионалној средини, каква претеже у Србији, чувају права и особености мањина и њихов идентитет. Намера је да се ученику овај изборни предмет понуди током првог циклуса, али се отвара могућност и за даље опредељење, почетком наредног циклуса, све до краја општег образовања.

Општи циљ:

Остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу.

Задаци:

Усвајање елементарних знања о:

разлици између фолклорног и актуелног окружења, и то кроз:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице);
- упознавање са дечјим фолклором (игре и кратке текстуалне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.);
- усвајање елементарних знања о носећим наставним мотивима (различити за сваки разред у првом циклусу);

годишњем циклусу, и то кроз познавање:

- основних разлика између градског и сеоског начина живота,
- основних сезонских радова,
- основних обичајно-обредних радњи везаних за те радове,
- основних и општих празника,
- обичајно-обредних радњи везаних за те празнике.

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА - 36 часова

Р.број	Наставне теме	Број часова
1.	Питај своју баку	6
2.	Радови и празници	6
3.	Зимски хлебови	2
4.	Биљке	3
5.	Кућа	7
6.	Традиционални занати	12
Укупно:		36

Начин и поступак остваривања програма народна традиција:

- ✓ вербални (монологски и дијалогски)
- ✓ метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи)
- ✓ метод драматизације
- ✓ учење путем открића

**ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ:
36 часова**

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основне методе извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
<u>Друштвене активности:</u> Радионице „Школа без насиља“ Активности поводом обе- Лежавања: Дан планете Земље, Дан воде, Дан борбе против пушења, Дан заштите животне средине	10	- израда паноа - посете - изложбе	- метода практичних радова - текстуална - кооперативна	- сарадња са локалном заједницом - развијање свести о здравом начину живота - поштовање разлика и уважавање својих и туђих потреба
<u>Техничке активности:</u> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	12	- чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање	- метода практичних радова - демонстративна	- развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине
<u>Хуманитарне активности</u> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу - Помоћ старим особама	10	- прикупљање новца, Школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете	- демонстративна - кооперативна - дијалошка	- развијање хуманог односа - поштовање разлика и разумевање туђих потреба - развијање такмичарског духа
<u>Спортске активности</u> Организовање спортских такмичења - одељенска - међуодељенска - међушколска	20	- игра - различити облици кретног изражавања	- демонстративна - кооперативна - дијалошка	- развијање такмичарског духа - развијање моторике спретности, физичких способности
<u>Културне активности</u> Посете: - позоришту - музеју	20	- посете културним установама - јавни наступи - припрема за	- демонстративна - текстуална - стваралачка - игра улога	- развијање опште културе - развијање и подстицање стваралачке активности - развијање маште, оригиналности, смисла за

- учествовање у активностима поводом школских празника		такмичење рецитатора		лепо
--	--	----------------------	--	------

ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА – 3.РАЗРЕД

СРПСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНА ТЕМА	ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА		
	основни ниво	средњи ниво	напредни ниво
1. ГОВОРНА КУЛТУРА		1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7.	
2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ	1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.2.5. 1CJ.1.2.6. 1CJ.1.2.8.	1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.2. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.4. 1CJ.2.2.5. 1CJ.2.2.7. 1CJ.2.2.8. 1CJ.2.2.9. 1CJ.2.2.10.	1CJ. 3.2.1. 1CJ. 3.2.4. 1CJ. 3.2.5. 1CJ. 3.2.7.
3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	1CJ. 1.3.1. 1CJ. 1.3.2. 1CJ. 1.3.3. 1CJ. 1.3.4. 1CJ. 1.3.5. 1CJ. 1.3.6. 1CJ. 1.3.7. 1CJ. 1.3.8. 1CJ. 1.3.9. 1CJ. 1.3.10.	1CJ. 2.3.1. 1CJ. 2.3.2. 1CJ. 2.3.3. 1CJ. 2.3.6. 1CJ. 2.3.7. 1CJ. 2.3.8.	1CJ. 3.3.1. 1CJ. 3.3.2. 1CJ. 3.3.6.
4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА * граматика * лексикологија	1CJ. 1.4.1. 1CJ. 1.4.2. 1CJ. 1.4.3. 1CJ. 1.4.4.	1CJ. 2.4.1. 1CJ. 2.4.2. 1CJ. 2.4.4. 1CJ. 2.4.5. 1CJ. 2.4.6. 1CJ. 2.4.7. 1CJ. 2.4.8. 1CJ. 2.4.9.	1CJ. 3.4.1. 1CJ. 3.4.2. 1CJ. 3.4.3. 1CJ. 3.4.4.
5. КЊИЖЕВНОСТ	1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2.	1CJ.2.5.1. 1CJ.2.5.2.	1CJ. 3.5.1. 1CJ. 3.5.2.

	1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4.	1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6.	
--	--	--	--

**ПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА - ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ
СРПСКИ ЈЕЗИК (шифрарник) ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД**

1. ГОВОРНА КУЛТУРА

- 1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике
- 1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања
- 1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“
- 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља
- 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање
- 1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на ОСНОВНОМ НИВОУ.

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

- 1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста
- 1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно
исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко,шта,где, када, колико и сл.)
- 1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)
- 1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста
- 1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста
- 1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација
које су му познате; издваја речи које су му непознате

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- 1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице
- 1CJ.1.3.2. уме да се потпише
- 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком
- 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих),
назива школе
- 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре
- 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме
- 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)
- 1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава
- 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)
- 1CJ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву),
разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

- 1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)
 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица)
 и
 глаголско време (презент, перфекат и футур)
 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

У подобласти **ЛЕКСИКОЛОГИЈА** ученик/ученица:

- 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију

5. КЊИЖЕВНОСТ

- 1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме
 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну)
 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту
 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту
Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на СРЕДЊЕМ НИВОУ

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

- 1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у
 тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије
 1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације
 исказане у различ. деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)
 1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту
 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр.
 проналази део/детаљ који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)
 1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену
 1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује
 о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)
 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је
 занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова
 1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

- 1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)
 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника;
 користи_наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/_чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, њ, џ; правилно пише сугласник ј у интервокалској
 позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању
 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове
 реченица, дужину реченице...)
 1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст
 1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст
 1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање)

1CJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење)

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)

1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве)

1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго

1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат

1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику

У подобласти **ЛЕКСИКОЛОГИЈА** ученик/ученица:

1CJ.2.4.8. препознаје синонимију

1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава

5. КЊИЖЕВНОСТ

1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме

1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице)

1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми

1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту

1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноумет. тексту)

1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на **НАПРЕДНОМ НИВОУ**.

2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста

1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују;

резимира наративни текст

1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу

или дијаграм)

1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик Поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања

током

читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)

3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке

конструкције, укључујући и сложене

1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса

1CJ.3.3.6. издваја пасусе

4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА

1СЈ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне

придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе)

1СЈ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица

према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју

1СЈ.3.4.3. препознаје прави објекат (у акузативу) и прилошке одредбе за време, место и начин

У подобласти **ЛЕКСИКОЛОГИЈА** ученик/ученица:

1СЈ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста

у којем су употребљени

5. КЊИЖЕВНОСТ

1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст

1СЈ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту

МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ САДРЖАЈ	ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА		
	основни ниво	средњи ниво	напредни ниво
1. Блок бројева до 1000	1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1МА.1.1.5. 1МА.1.3.1.	1МА.2.1.2. 1МА.2.1.3. 1МА.2.1.4. 1МА.2.3.1.	1МА.3.1.2 1МА.3.1.3. 1МА.3.3.1.
2. Геометријски објекти и њихови међусобни односи	1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2.	1МА.2.2.2.	1МА.3.2.2.
3. Мерење и мере	1МА.1.4.1 1МА.1.4.2. 1МА.1.4.3. 1МА.1.4.4.	1МА.2.4.2. 1МА.2.4.3. 1МА.2.4.4.	1МА.3.4.1. 1МА.3.4.2. 1МА.3.4.3

Основни ниво

1МА.1.1.1. Зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој

1МА.1.1.2. Рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у овиру прве хиљаде

1MA.1.1.3. Множи и дели без остатка(троцифрене бројеве једноцифреним)у оквиру прве хиљаде
1MA.1.1.4. Уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом
1MA.1.1.5. Уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде

1MA.1.3.1. Уме да прочита и формално запише разломак $1/n(n<10)$ и препозна његов графички приказ

1MA.1.2.1. Уме да именује геометријске објекте у равни(квадрат,круг,троугао,правоугаоник,тачка,дуж,права,полуправа и угао)и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни(паралелност,нормалност,припадност)

1MA.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе

1 MA.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама

1MA.1.4.2. Зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности(l, dl, ml)

1MA.1.4.3. Зна коју јединицу мере треба да употреби за мерење задате масе(g, kg, t)

1MA.1.4.4. Уме да чита једноставније графиконе,табеле и дијаграме

Средњи ниво

1MA.2.1.2. Уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближем датом броју

1MA.2.1.3. Сабира, одузима, рачуна вредност израза

1MA.2.1.4. Рачуна вредност израза с највише две операције

1MA.2.3.1. Уме да препозна разломак $a/b(b<10, a<b)$ када је графички приказан на фигури подељеној на b делова

1MA.2.2.2. Зна јединице за мерење дужине и њихове односе

1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама

1MA.2.4.3. Претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање

1MA.2.4.4. Претвара јединице за мерење масе из већих у мање

Напредни ниво

1MA.3.1.2 Зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени

1MA.3.1.3. Уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет

1MA.3.3.1. Уме да прочита, формално запише и графички запише разломак $a/b(b<10, a<b)$

1MA.3.2.2. Уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника

1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама

1MA.3.4.2. Претвара јединице за мерење запремине течности

1MA.3.4.3. Претвара јединице за мерење масе

ПРИРОДА И ДРУШТВО

НАСТАВНА ТЕМА	ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА		
	основни ниво	средњи ниво	напредни ниво
1. Жива и нежива природа	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.6.	1ПД. 2.1.1. 1ПД. 2.1.5. 1ПД. 2.1.6.	1ПД. 3.1.1.
2. Екологија	1ПД.1.2.1 1ПД.1.2.3.	1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.3.	
3. Материјали	1ПД. 1.3.1. 1ПД. 1.3.2. 1ПД. 1.3.4. 1ПД. 1.3.5. 1ПД. 1.3.6.	1ПД. 2.3.1. 1ПД. 2.3.2. 1ПД. 2.3.3. 1ПД. 2.3.4. 1ПД. 2.3.5. 1ПД. 2.3.6.	1ПД. 3.3.1. 1ПД. 3.3.2.
4. Кретање и оријентација у простору	1ПД. 1.4.1. 1ПД. 1.4.2. 1ПД. 1.4.3. 1ПД. 1.4.4. 1ПД. 1.4.5.	1ПД. 2.4.1. 1ПД. 2.4.3. 1ПД. 2.4.4. 1ПД. 2.4.5.	1ПД. 3.4.1.
5. Друштво	1ПД. 1.5.2. 1ПД. 1.5.3. 1ПД. 1.5.4. 1ПД. 1.5.5.	1ПД. 2.5.1. 1ПД. 2.5.2. 1ПД. 2.5.3.	1ПД. 3.5.1. 1ПД. 3.5.2.
6. Држава Србија и њена прошлост	1ПД. 1.6.1. 1ПД. 1.6.2. 1ПД. 1.6.3. 1ПД. 1.6.4. 1ПД. 1.6.5. 1ПД. 1.6.6.	1ПД. 2.6.1. 1ПД. 2.6.2. 1ПД. 2.6.3. 1ПД. 2.6.5.	

ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА - ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ
ПРИРОДА И ДРУШТВО (шифрарник) ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на **ОСНОВНОМ НИВОУ**.

1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

- 1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада
- 1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу
- 1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима

2. ЕКОЛОГИЈА

- 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе
- 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе

3. МАТЕРИЈАЛИ

- 1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта
- 1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала
- 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност
- 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу
- 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха

4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ

- 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама
- 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти
- 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца
- 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век
- 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара

5. ДРУШТВО

- 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу
- 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу
- 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите
- 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља

6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ

- 1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода
- 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике
- 1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости
- 1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости
- 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на **СРЕДЊЕМ НИВОУ**.

1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

- 1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима
- 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту
- 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници

2. ЕКОЛОГИЈА

- 1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе
- 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса
- 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити

3. МАТЕРИЈАЛИ

- 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање
- 1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава
- 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису
- 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу
- 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала
- 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала
при којима не настају други материјали

4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ

- 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела
- 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља
- 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља,
облике рељефа и површинских вода
- 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена

5. ДРУШТВО

- 1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова
- 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама
- 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности

6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ

- 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини
- 1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији
- 1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи
- 1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на НАПРЕДНОМ НИВОУ.

1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА

- 1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима

3. МАТЕРИЈАЛИ

- 1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи
- 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу

4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ

- 1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских
знакова

5. ДРУШТВО

- 1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима
- 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују

Стандарди се остварују кроз планиране садржаје рада , а провере остварености стандарда кроз планиране провере и усменим путем.